

Sociaal, actief en betrouwbaar in een zelfstandig Brunssum

PAK woordmelding Programmabegroting 2025 dd. 5-11-2024

Inleiding

Geachte voorzitter, collegeleden, mensen op de tribune, inwoners van Brunssum en andere kijkers naar deze raadsvergadering. U kunt onze woordmelding meelesen via de website www.pak-brunssum.nl

Voorzitter

Vandaag 5 november is de Dag van de Democratie. Niet alleen in deze raadzaal maar ook wereldwijd (USA presidentsverkiezingen!). De dag dat het hoogste bestuursorgaan, de gemeenteraad, beslist over zichzelf en de samenleving van Brunssum. Vandaag maken we verstandige keuzes voor straks. We investeren in de toekomst en doen dat door de Programmabegroting 2025 te bespreken en vast te stellen. En met een lange termijnvisie kijken we ook, d.m.v. een meerjarenbegroting, naar de jaren tot en met 2028. Vandaag besturen we op de inhoud, zoals wij als PAK altijd doen, en niet op de persoon.

Dit jaar, 2024, is het voor het Progressief Akkoord de 50^e keer, na de start in 1974, dat we mee doen aan het vaststellen van een gemeentelijke programmabegroting. Een jubileum en een mijlpaal. Onlangs hebben we dat intern gevierd. Dank nogmaals aan ieder die ons daarmee gefeliciteerd heeft de laatste maanden.

Voorzitter

Het huishoudboekje van de gemeente Brunssum is financieel op orde. We scoren nog steeds een 10 met een griffel. Een 10 voor financieel beheer. Het jaar 2025 is als voorloper aangekondigd van het ravijnjaar 2026. We dreigen in een ravijn te vallen. De vraag is: gebeurt dat ook? En zo ja, hoe diep dreigen we te vallen? En kunnen we uit het ravijn kruipen! Dat moet voorliggende programmabegroting kunnen aangeven. **Ons betoog richt zich ook op het voorkomen van een val in het ravijn!**

Voorzitter

Vóordat we daadwerkelijk overgaan tot de inhoud van de Programmabegroting willen we als PAK nog 2 dingen aangeven. Het is jammer dat we nog geen zicht hebben op de huidige

actuele cijfers aangaande de begroting 2024 daar de 2^e bestuur rapportage nog niet bekend is. We hebben inmiddels wel inzage in de septembercirculaire vanuit de overheid die aangeeft wat de consequenties kunnen zijn van de landelijke begroting die tijdens Prinsjesdag door het kabinet is gepresenteerd. In VNG Magazine lezen we dat de accressen gemeentefonds voor de jaren 2025-2029 naar boven bijgesteld zullen worden vanwege het niet meenemen van nieuwe CBS cijfers. Dat klinkt positief.

Als 2e zien we in 2 publicaties, in Binnenlands Bestuur en de VNG Magazine, dat Brunssum een bedrag van 7,5 ton aan inflatie uitkering heeft misgelopen. Maar dit geldt voor alle gemeenten van Nederland en we begrijpen dat de VNG hier mee bezig is. We hopen snel op positieve berichtgeving.

Voorzitter

Neemt niet weg dat we hier een stabiel sterke meerjarenbegroting 2025 e.v. bespreken. Met een stabiele reservepositie. De raad is in het voortraject volop in de gelegenheid geweest de vorm en de inhoud te bepalen. In de vergaderingen van de auditcommissie van februari, waar vooral gesproken is over de aanpak/ lay-out van de begroting, en de auditcommissie van september waar d.m.v. de voorjaarsbrief de inhoud besproken werd. Hiervan hebben niet alle raadsfracties gebruik gemaakt zoals we constateren tijdens de voorbereidende gezamenlijke commissie. Dat heeft als resultaat een begroting opgeleverd die overzichtelijk, helder en begrijpend te lezen is met een overzichtelijke productencatalogus als bijlage. Inhoudelijk wordt een sluitende begroting, waarin € 4,3 miljoen ombuigingen door effectief en strak te begroten, gepresenteerd. Complimenten aan allen die hier aan meegewerkt hebben. De ambtelijke organisatie voor hun adviezen en uitwerking, het College van B&W, ons Griffiekantoor maar zeker ook u, raadsfracties met uw input. In de begroting wordt de leidraad gevolgd van de 61 punten uit het coalitieakkoord en de uitvoeringsagenda. Van dat laatste hebben we onlangs via een raadsinformatiebrief de stand van zaken gepresenteerd gekregen d.m.v. een Midterm Review. Een term die ik, als ouwe rot in het vak, verafschuw. En liever spreek van een tussentijdse evaluatie of tussenbalans. Als Limburgse gemeente zouden we beter Limburgse termen kunnen gebruiken om de Limburgse taal hoog te houden. Wat ook belangrijk is, is dat we een investeringsruimte hebben van 1.8 miljoen, onttrokken vanuit de algemene reserve, om geplande zaken, zoals het Urban park, zwembad de Bronspot, een jeugdhok e.a. onderwerpen die noodzakelijke voortgang vragen, uit te voeren.

Voorzitter, wat betekent dit nu voor onze burgers, onze inwoners.

In ieder geval een minimale extra lastenverhoging van 2,8% bovenop de indexering van 2,2 % van de Onroerend Zaak Belasting. Daar tegenover staan een verlaging van de

rioolbelasting en afvalverwerking. Voor huiseigenaren betekent dit een lastenverzwaring van € 2,15/ maand en voor huurders een lastenverlichting van 50 cent per maand. Dat is alles. Terugleverkosten bij zonnepanelen en salderingsregeling zal huiseigenaars veel meer gaan kosten.

Wij dienen als PAK geen amendementen in of moties waarbij financiële dekking gevraagd wordt. Wij willen de reservepot niet verder belasten.

Inhoudelijk (PAK zaken)

Voorzitter, wat is belangrijk voor de PAK fractie voor komend jaar

Continuering van het armoedebeleid. Wat is de stand van zaken rond de energiearmoede problematiek? Hierover is het akelig stil. Ons ingezette beleid dient voortgezet te worden en wij vragen ons af of het crisis en herstelfonds wel opgeheven dient te worden? We moeten als raad tijdig aan de bel trekken mocht er reden zijn voor vervolg. De raad bepaalt, maar we verwachten van het college signalen. We weten dat gelden uit het crisis- en herstelfonds gebruikt worden om de standplaatskosten van de kermis en de weekmarkten te dekken!

Maar ook aandacht voor Sociale Armoede. Je kunt, plat gezegd, doordat je te weinig geld hebt, niet meer normaal mee doen met het leven waardoor sociale contacten vervagen en eenzaamheid op de loer ligt.

Armoede bij werkenden: als je te weinig verdient om een “normaal leven” te leiden. Denk aan de motie VOOR14 die enkele jaren geleden aangenomen is maar deze is, door de prijsstijgingen, inmiddels opgeschaald naar VOOR16.

Generatiearmoede: armoede wordt doorgegeven van ouder op kind: ook wel de armoede-kringloop genoemd.

Dit zijn vormen van armoede die aangepakt moeten worden en zeker constant blijvende aandacht verdienen om iedereen mee te laten doen in Brunssum. Hier is uiteraard niet alleen de Gemeente aan de bal maar moet er structureel aandacht vanuit Den Haag zijn. Een nieuw rekenmodel neemt de armoede niet weg.

Inclusie beleid uitwerking -> senioren/ ouderen beleid/ mensen met een beperking/ toegankelijkheid/ doorgankelijkheid. Aan de slag college zeggen we hierbij. Zodat ook Brunssum mee kan doen aan de verkiezing meest toegankelijke gemeente van Nederland. Inclusie beleid: niet alleen aandacht voor de voor de hand liggende groepen zoals ik ze hierboven heb genoemd, maar ook zeker voor de LHBTIQ+ gemeenschap. Aandacht en acceptatie zijn voor de hand liggende morele zaken

WMO en Jeugdzorg: goed monitoren. Herijking van het **Sociaal Domein**. De **woonzorgvisie**. Allemaal punten waarin wij tijdige voortgang verwachten.

Onderwijs. Kunnen wij met bestaande begrote middelen alle producten in het onderwijs blijven waarborgen? De budgetten lijken hierin op termijn tekort te komen. Ook hier horen wij tijdig van het college hoe dit beleid verder gecontinueerd wordt.

Groen en natuur: positief bericht hebben we ontvangen over de ontwikkeling van een geboortebos, pluktuin en ander groen! Zoals eerder door het PAK in moties gevraagd.

Het Schutterspark dreigt te verloederen qua onderhoud wandelpaden en vlonders. Hier moet echt op korte termijn iets aan gebeuren.

Speeltuin Schutterspark: contract bespreken en aanpassen en komend jaar speeltuin heropenen! Wij blijven kritisch kijken, met onze eigen Schuttersparkvisie in de hand, naar snelle duidelijkheid in het Schutterspark dossier. En dat geldt ook voor eventuele contracten met/ bij de pompgebouwen.

Dierenwelzijnsbeleid: is bij onze wethouder in goede vertrouwde handen.

Akkerwegbrug : 2025 is een beslissingsjaar. Als colleges in het eerste decennium van dit millennium alert waren geweest, was die brug er al geweest. Met die € 400.000 komen we er niet. Maar we begrijpen dat vanuit het Landgoed er andere ideeën zijn. Misschien kunnen die gelijk oplopen met onze plannen. Dus wat ons betreft kan er geen sprake zijn van vrijval, maar van bestuurlijke alertheid om het ijzer te smeden als het heet is. Over de Rumpenerstraat hebben we het al vanaf 1990. Daar zijn nu pas daadwerkelijke ontwikkelingen. Wie weet vallen alle puzzelstukjes voor de Akkerwegbrug mooi in elkaar. We beraden ons of we hier niet meteen duidelijkheid moeten vragen via een amendement. We wachten de reactie van het college af. Realisering van de Akkerwegbrug zien wij nog altijd zitten als de gesprekken hierover voortgaan. Bij een 'Go' voor de brug kunnen we mogelijk een verzoek indienen op Europese subsidies en Provinciale subsidie op basis van biodiversiteit, recreatie dichtbij huis, en ontlasting van de recreatiedruk van de Brunssumerheide.

Voorzitter

Inhoudelijk algemeen

Het PAK houdt zich aan de actiepuntenlijst van het coalitieprogramma en wij volgen alert de stand van zaken. Wij conformeren ons aan ombuigingsvoorstellen inclusief éénmalig OZB verhoging.

Het PAK ondersteunt de prioriteit Bronspot en Urbanpark en jeugdthunk.

Wat het budget voor de Raad zelf betreft: oppassen op bezuiniging studiebudget gezien

2026 een nieuwe raadsperiode start met, hopelijk nieuwe frisse raadsleden. Die opleidingen wensen

Als PAK fractie verwachten we dat de raad snel het communicatieplan Raad presenteert en met de kloof raad -->bevolking aan de slag te gaan. Het liefst zo snel mogelijk want de mogelijkheden om op een simpele en snelle manier naar vergaderingen van commissies en/ of raad te kijken neemt echt amateuristische vormen aan. Zet een linkknop op de startpagina van de Gemeentesite en je voorkomt veel ellende. Met eenvoud trek je mogelijk meer kijkers en dus meer geïnteresseerden.

Er is het afgelopen jaar een volledig nieuw Griffieteam gestart met nieuwe gezichten en inzichten. Dit heeft de raad, als werkgever, veel werk en energie gekost. De start ging weliswaar met wat opstartproblemen. Logisch, als je zo in het diepe wordt gegooid. We geven de griffie alle vertrouwen in een goede samenwerking met de raad.

Het Duurzaamheidsprogramma dient de raad te continueren naar mogelijkheden inclusief uitvoering Terca terrein

De museale functie Schutterspark: we beoordelen kritisch het lopende onderzoeksresultaat en de financiële draagkracht mogelijkheden.

Het Vijverpark en de samenwerking met de Cicero Zorgorganisatie,

Het besluit Oostflank en consequenties begroting en budget.

De centrum- en woningbouwontwikkeling inclusief volkshuisvesting.

De Regiodeal

Allemaal zaken, voorzitter, welke we nauwgezet zullen volgen.

Komend jaar.

Voorzitter,

wat moeten we zeker:

Onze P&C cyclus nogmaals goed bespreken met de raad (Voorjaarsnota?). Je blijft altijd tegen een tijdige uitwerking van de mei, september en december circulaire aankijken!

Alle reserves doorspitten. Waar zitten nog financiële mogelijkheden?

Een herijking van groen en grijs met innovatie van opvang en berging van hemelwater. Het onderhoudsplan accommodatiebeleid en de wijkontwikkelingsplannen met stabiele buurtnetwerken.

Verder zou het misschien goed zijn de hele begroting eens goed in de diepte door te spitten om te kijken of we nog wel de dingen doen, die we wilden doen, of er niet zaken zijn, die bij nader inzien overbodig zijn, of dat er dingen zijn die dubbel worden gedaan en of zaken niet nog slimmer en efficiënter ingericht kunnen worden. Een werkgroep met financieel onderlegde raadsleden, ambtenaren o.l.v. de verantwoordelijke portefeuillehouder zou een optie kunnen zijn met als doel: voorkomen dat Brunssum in een ravijn valt!!

Graag een reactie van het college.

Tot zover, voorzitter, de woordmelding van het Progressief Akkoord in de 1^e termijn

2^e termijn

(afhankelijk van de woordmelding van BBB)

Er was kritiek van de Lijst BBB in de gezamenlijke commissie. Er wordt geroepen dat het een coalitiebegroting is en geen raadsbrede begroting. Kritiek is er op de OZB lastenverhoging van € 2,15 per maand voor huiseigenaren en de voorgenomen personeelsbezuiniging (1 directeur minder en natuurlijk verloop). Deze begroting zou niet rijp zijn voor behandeling in de raad. Daarom missen wij bij vaststelling van de agenda vandaag het voorstel om de behandeling van deze begroting van de agenda te halen. Nu men toch bij de vergadering is aangeschoven verwachten wij van de Lijst BBB een-> **tegenbegroting???**

Afronding

- Akkoord met de meerjarige Programmabegroting 2025-2028
- Succes aan het college en de ambtelijke organisatie.